

I Japan finns ett företag som tillverkar en särskilt hård keramisk fernissa som sägs vara oförstörbar. Företaget har låtit göra skalenliga kopior av världens mest kända konstverk och därefter fernissat dem. Konsten visas i Otsuka Art Museum som är inrymt i ett bergrum med syftet att bevara konstverken till eftervärlden. Museets curator säger att ett besök i museet är som att bläddra i en konsthistorisk bok, med den skillnaden att här får betraktaren se bilderna i rätt proportioner.

Diskussioner om original och kopior pågår ständigt. Senare tids tvister om nedladdning av film och musik har aktualiserat frågan om upphovsrätt. Det är också en av de frågor Uppsalakonstnären Pär Fredin har ägnat sig åt i sitt konstnärliga arbete kring kommersialismens följder.

– Jag tycker att frågan om upphovsrätt är överdriven. Till exempel har nedladdningen av låtar gjort att musiken mår bättre än på länge. Jag kan också se ett problem i att BUS (Bildkonst Upphovsrätt i Sverige) så hårt värnar om bildkonstnärernas upphovsrätt. Vad händer om arkitekternas organisationer hävdar att de har upphovsrätt till avbildningar av hus? Vilken typ av stadsskildringar får vi då? Eller HM, Lindex och Ikea. Hur blir det då möjligt att ta ett porträtt eller göra ett hemma-hos-reportage undrar Pär Fredin.

Pär Fredin har själv använt sig av bland annat vykort, klipp från tidningar och bilder från väggkameror i sin konst. Och frågan om äkthet kontra kopior intresserar honom mycket.

– Sedan gammalt är vi mycket kritiska till Kina som kopierar det mesta, men själva lät vi bygga en replik av Ostindienfararen *Göteborg* och skickade den att representera Sverige, bland annat i Kina. Det är en paradox, menar han.

I sitt projekt *One City* har Pär Fredin arbetat med den kinesiska kopian av Stora Gatan i Sigtuna. I Kina är det västerländska något eftertraktat och väl värt att kopiera. Utanför Shanghai har man därför byggt nio förstäder som är kopior av västerländska städer. Här finns en tysk, en holländsk, en amerikansk stad och så vidare.

– Det var en kinesisk delegation som sökte en förebild i Norden och de fastnade för Sigtunas småskalighet, förklarar Pär Fredin. Och framför allt gillade de strandpromenaden vid Mälaren, så den konstgjorda sjön Malaren Lake ligger intill kopian av staden.

Projektet *One City* visades förra året på Galleri 1 och senare också på Sigtuna museum. I Pär Fredins foton skildras en stadskärna som är alldeles ödslig. Bilderna ser överkliga ut och ger känslan av att han

fotat en modell. En modell av en kopia av Sigtuna. Bilderna väcker frågor om kopians mening och värde.

– Här finns likheter med det lamatemplet som Sven Hedin fick i uppdrag att köpa. Han kom i stället hem med en kopia. Och det här templet vill Sigtuna nu i sin tur bygga en kopia av, berättar han.

Pär Fredin jobbar ihärdigt med sina konstprojekt som ofta ingår i ett större undersökande sammanhang. Med sina bilder som ibland har ett stråk av ironi, vill han engagera oss i dagsaktuella frågor. I installationen *We are the Flood* som visades på Galleri 1 i höstas kommenterar Pär Fredin människans klimatpåverkan.

Här visade han bland annat foton av kondenslinjer efter flygplan, ett motiv som han kallar ”järtecken”. Och i projektet *Män som visar saker som de är stolta över, för varandra*, som visats på Teatergalleriet, tar Pär Fredin upp framgång ur ett genusperspektiv.

– Jag samlade på bilder i tidningar där män visar upp något. Jag tyckte att det var intressant att se hur ofta män visar upp ett föremål som ett tecken på framgång och makt, säger han.

Pär Fredins fotokarriär började med foto som fritt valt arbete på Eriksbergsskolan 1979. Där ställde han upp sina skolkamrater mot en vägg och porträtterade dem en efter en. Resultatet är en imponerande dokumentation av tiden, kläderna och attityden.

Pär Fredin visade bilderna på Konstfacks elevutställning på Stockholm Art Fair 1997, där han också vann ett elevstipendium.

Tillsammans med porträtten visade han bilder på husgavlar från Kvarngärdet. Bostadsfrågan hör till ett av ämnena som Pär Fredin fördjupat sig i. Med Kvarn-

gärdesprojektet ifrågasätter han den enformiga boendemiljön som skapades under 60- och 70-talen. Han skapade ett fyndigt memoryspel av bilderna där man var tvungen att hålla isär gavlarnas snarlika utformning.

Frågor om var vi människor befinner oss och vilka spår det sätter går igen i mycket av Pär Fredins konst. Han tycker om platser som vi människor gett en betydelse. Stigen som vuxit fram mellan Biltema och Bauhaus till exempel.

– Det som intresserar mig med platser som den mellan Biltema och Bauhaus är att människor använder den som dom själva vill och inte som planerare har tänkt ut, förklarar han.

I sitt offentliga verk *Platser* på Akademiska sjukhuset har Pär Fredin jobbat på samma tema. Han har fotat av gamla vykort med en sak gemensamt, de har alla en ”här är jag”-markering genom ett kryss eller en pil. De enkla och ibland oidentifierbara platserna har på så sätt fått en tyngd som Pär Fredin intresserat sig för.

Intill bilderna av de markerade platserna finns en plexilåda fylld med nygjorda vykort som föreställer den byggnad man befinner sig i. Man kan själv plocka med sig ett kort där våningen är markerad med en pil.

– Min tanke med vykortet i plexilådan är att den plats där verket sitter sänds vidare till nya platser, som jag inte känner till eller kan kontrollera, säger Pär Fredin. ●

Kollektivet som tar plats

Johanna Uddén

**Det står en låda i foajén på Regina-teatern.
Vi i publiken uppmanas att skriva ner våra
hemligheter på en lapp och lägga i den.
Det är svårt och det kryper in under ytan.
Det är ju en fråga om min personliga identitet.
Och det visar sig att det är just den de vill åt,
medlemmarna i det feministiska kollektivet
ÖFA, som den här kvällen bjudit in till öppna
repetitioner under titeln *Just nu!***

Det började med många och långa diskussioner om sådant de upplevt. Men de unga kvinnorna kände att de ville diskutera under andra former än över en fika. De startade därför nätverket ÖFA, som till en början stod för Öppna Feminister Agerar, 2003.

– Vi ville ha ett forum med mer styrda diskussioner. Så vi träffades en gång i månaden och diskuterade utifrån teman och förde anteckningar, förklarar Anna Wallgren som varit med från start. Diskussionerna kunde röra ensamhet, sexualitet, identitet och kärlek. Allt utifrån våra personliga och yrkesmässiga erfarenheter, fortsätter hon.

– Som ett komplement till diskussionsgruppen som sågs en gång i månaden här i Uppsala, hade vi också ett webbforum. Det var riktigt bra, särskilt för de kompisar som befann sig utomlands. När gruppen var som mest aktiv kunde vi ha uppåt hundra inlägg, berättar Katarina Winter.

Anna Wallgren och Katarina Winter har kommit med tåget från Stockholm till sin gamla hemstad Uppsala. De är press- och marknadsföringsansvariga för ÖFA som övergick från att vara ett samtalsnätverk till att bli ett etablerat kulturkollektiv.

– 2005 sökte en av medlemmarna i vårt nätverk pengar från Ungdomsstyrelsen till ett teaterprojekt.

Och när vi fick ok på ansökan konstaterade vi att nu måste vi verkligen göra något, säger Anna Wallgren.

Allt ställdes på sin spets. Diskussionsgruppen, som tidigare hade varit löst sammansatt kring en kärna av medlemmar, blev nu en tydlig arbetsgrupp. Var och en fick ta ställning till om de ville vara med. Oavsett hur mycket man kunde och vad man kände att man kunde bidra med var man välkommen.

– Ett 20-tal tjejer blev kvar i gruppen. Vi satte fart och skrev ett manus utifrån våra diskussioner som fanns dokumenterade på webben. Och sen var det bara att börja repetitionerna, säger Katarina Winter som entusiastiskt berättar vidare om vilken utvecklande process det var.

– Hälften av oss hade inte stått på scenen förut. Och de övriga, som var professionella dansare och skådespelare, ville gärna jobba utan toppstyrning. Vi ville ha en demokratisk process och arbetade i workshops med olika delar av föreställningen. Resultatet blev att alla var delaktiga i hela processen. Det var verkligen superkul, säger hon.

Den nyligen hyllade sångerskan Britta Persson från Uppsala ingår också i ÖFA. Hon skrev ett antal låtar till föreställningen.

– Musiken var viktig. Och föreställningen blev

sedan ett kollage av musik, dans, teater och bild, berättar Anna Wallgren.

Föreställningen fick namnet *Var god tag plats!* och hade premiär på Reginateatern i september 2006 och sedan dess har den gått på turné. *Var god tag plats!* har bland annat spelats på Teater Tre i Stockholm, på *Ladyfest* i Malmö och på förra årets *Stockholm Pride*. Till en början nappade gruppen på alla spelnings-erbjudanden, trots att det ibland inte var fullt betalt.

– Vi valde att spela varje gång vi fick ett erbjudande, helt enkelt för att nå ut med ÖFA och vår produktion. Vi behövde inte lägga ner någon tid på att sälja in föreställningen eftersom vi hela tiden fick nya förfrågningar, säger Anna Wallgren.

– Föreställningarna tog mycket tid från våra ordinarie arbeten, så vi behövde börja ta riktigt betalt för att det skulle funka. Flera av oss jobbar också deltid inom ÖFA och vill förstås ha lön för det, förklarar Katarina Winter.

Idag håller ÖFA-kollektivet till i Bandhagens centrum söder om Stockholm. De hyr ett rum i en lokal som kallas BAS. Här finns också andra kulturutövare och alla har tillgång till en gemensam större sal. Målet är att BAS ska bli ett kulturhus.

– Under våren har vi ordnat Punktkvällar då vi

bjudit in till öppna repetitioner och mingel, berättar Katarina Winter.

De öppna repetitionerna är en del i ÖFA:s arbetsprocess. Grundtanken har ända sedan start varit att nå ut med idéerna, att agera öppet.

– Man måste inte på något sätt vara organiserad för att vara med i ÖFA, utan man kan vara sin egen feminist. Vi tillhör en ny generation feminister. Våra mammor var mer politiska, medan vi är mer individualistiska. Frågorna handlar om vem man är och vad man tillåts vara. Vi är ute efter att tillåta en egen identitet och att utmana stereotypa roller, säger Anna Wallgren.

Just nu! i höstas på Reginateatern bekräftar vad Anna Wallgren säger. ÖFA jobbar för närvarande med Uppsalabon Love Sydstrands pjäs *Vi leker att du blundar* och en del av uppsättningen visades i november. Det är första gången gruppen arbetar med ett material skrivet av en utomstående.

– Alla måste vara överens om att materialet funkar och i det här fallet tycker vi att det gör det. *Vi leker att du blundar* har ett feministiskt tema så till vida att den handlar om identitet. Författaren har också ett nytt sätt att arbeta med texten, som vi ställer oss bakom, förklarar Anna Wallgren.

Hoj alla!
Jag var jättekäntig 19år
& råkade pga tennis
(oest oj pga alkohol eldyt)
örjat men jag har fått
ett stoff i form av ett
stygga i handen.
Glömskstore kommer i veckan.
Hälsningar Katarina
i ÖFA

På Reginateatern gavs också en introduktion till dansföreställningen *Hemligheter*. Den bygger på undersökningar om vilka hemligheter vi alla bär på, som gruppen gjort med tonåringar. Kanske även publikens hemligheter från lådan i Reginateaterns foajé används? Britta Persson har gjort musiken även till den här föreställningen och hon kommer att medverka live vid några tillfällen. *Hemligheter* har fått stöd från Uppsala kommun och kommer att turnera i Uppsalas skolor under hösten. ÖFA har en hel del att göra framöver.

– Vi är utvalda att delta på Barnteaterbiennalen i Lund den 23:e maj med vår förra föreställning *Var God Tag Plats!* Biennalen visar det bästa från de senaste två åren, så det är riktigt kul att bli utvalda, berättar Anna Wallgren. Vi har dessutom nyligen haft premiär på vår nya föreställning på Teater Tre i Stockholm. Där har vi kört en vårkonsert och det musikaliska temat kom till på en ingivelse. Sedan jobbade vi utifrån det hela våren, berättar Anna Wallgren.

Just att ta tillvara kreativiteten i de snabbt påkomna idéerna är något som ÖFA fört in i sin arbetsprocess. De tycker att de har hittat ett sätt att jobba som de även vill delge andra. Teaterlinjen vid Wiks folkhögskola engagerade ÖFA för en workshop. Där förmed-

lade de sin arbetsprocess och framhöll vikten av att alla gör sin egen del i en produktion.

– Det var verkligen lyckat. Och vi har gästade GO, en Girls Only-kväll på Sigtuna humanistiska läroverk. Sketchlokomotivet Brigaderna, som finns inom ÖFA, framförde några av sina sketcher och vi visade delar av *Hemligheter*. Vi jobbar mycket med att stärka eleverna i att våga vara den man är och att lita på sig själv. Och så vill vi förmedla vikten av att starta nätverk, precis så som vi gjorde, berättar Anna Wallgren.

Och det är det hela ÖFA handlar om. Att skapa gemenskap kring angelägna ämnen och att föra ut dem tillsammans. Genom att vara många vågar man – och man tar plats. ●

PS Nu har ÖFA fått tillskott i kassan. Kulturrådet har nämligen beslutat att stödja gruppens pågående projekt *Hemligheter* med 100 000 kronor. Grattis! säger vi från BIZ&ART.